

Окремі аспекти розвитку національної статистики на сучасному етапі

У статті розглянуто внутрішні та зовнішні чинники, що визначають сучасний стан державної статистики України. Охарактеризовано напрями реформування статистичної системи відповідно до вимог сьогодення та гармонізації з міжнародними стандартами.

статистична інформація, міжнародні стандарти, інформаційні послуги, поширення статистичних даних

Статистичні відомості є найважливішим інформаційним ресурсом суспільства. Багато явищ стають точно визначеними, значущими, лише будучи статистично вираженими, тобто представленими у формі кількісних статистичних показників. Сьогодні, у складних, кризових умовах сила статистичних даних в тому, що вони дають чітку і об'єктивну картину стану економіки і соціальної сфери і часом говорять значно більше і переконливіше за слова.

Статистична інформація щодо економічного та соціального становища України на національному та регіональному рівнях необхідна для формування громадянського суспільства, забезпечення можливості участі широких верств населення у обговоренні актуальних питань сьогодення та завдань щодо майбутнього розвитку країни, подальшої демократизації державного управління та прийняття виважених раціональних рішень у соціальній сфері та бізнес-секторі економіки, що є необхідною передумовою міжнародної інтеграції.

Ефективне управління процесами, які відбуваються у соціально-економічному житті країни, неможливе без побудови сучасної, гнучкої і прозорої статистичної системи, здатної оперативно та об'єктивно відображати тенденції у розбудові суспільства відповідно до Стратегії економічного та соціального розвитку України «Шляхом Європейської інтеграції» на 2004 - 2015 роки, затвердженої Указом Президента України від 28 квітня 2004 р. N 493 [1].

Аналіз стану реалізації заходів Стратегії розвитку державної статистики на період до 2008 року [2] та цілей подальшого розвитку державної статистики, які сформовані на підставі рішень Уряду України та документів міжнародної статистичної практики, зокрема Плану дій «Україна – Європейський Союз», схваленого Кабінетом Міністрів України 21.02.2005 р. [3], та п'ятирічної програми Євростату щодо статистичної діяльності Європейського Союзу «Статистична програма Співтовариства 2008 – 2012», ухваленої рішенням Європейського Парламенту та Ради № 1578/2007/ЕС від 11 грудня 2007 р., обумовлює необхідність продовження реформ державної статистики України. Результатом є розроблення Стратегії розвитку державної статистики на період до 2012 року (далі-Стратегія) [4].

Мета Стратегії полягає в створенні базису для сталого розвитку системи державної статистики України шляхом її комплексного реформування для більш повного задоволення інформаційних потреб суспільства в якісній статистичній інформації, гармонізованої з міжнародними вимогами та стандартами на рівні, рекомендованому для статистичних служб країн-претендентів на членство в ЄС.

Виходячи з того, що Стратегія має забезпечити наступність з усіма попередніми програмами розвитку державної статистики та створити передумови для визнання державної статистики України як такої, що відповідає міжнародним стандартам, цілями Стратегії є:

- поліпшення взаємодії органів державної статистики з користувачами статистичної інформації шляхом підвищення рівня доступності та зрозумілості статистичних даних і методології їх складання;
- встановлення партнерських взаємовідносин органів державної статистики з респондентами, підвищення їх довіри, заохочення до участі у державних статистичних спостереженнях, а також більш широкого залучення адміністративних та інших даних у ході проведення державних статистичних спостережень;
- координація дій органів, уповноважених на здійснення державної статистичної діяльності, удосконалення взаємодії їх інформаційних систем та методів зіставлення і узгодження статистичних даних, отриманих з різних джерел, а також забезпечення універсального використання класифікацій, реєстрів та баз даних в рамках державної статистики;
- адаптація нормативно-правової бази у галузі статистики до вимог Європейського Союзу та розвиток статистичної інфраструктури;
- удосконалення статистичної методології, покращення процедур збирання та оброблення статистичної інформації, адаптація національних методологічних засад державної статистики до вимог міжнародних та європейських стандартів у галузі статистики, покращання організації державних статистичних спостережень, оптимізація їх кількості та поліпшення змістовності, впровадження вибіркового методів спостережень, підвищення рівня якості статистичних даних;
- модернізація інформаційних і комунікаційних технологій збирання, оброблення, збереження та поширення статистичних даних, розвиток програмно-технічної інфраструктури інформаційної системи органів державної статистики;
- удосконалення організаційної структури і системи управління органів державної статистики.

Здобутки у галузі статистики сприяли поліпшенню інформаційного забезпечення державного управління, підвищенню якості оцінки розвитку економіки та соціальної сфери, більш повному задоволенню інформаційних потреб суспільства. Разом з цим цілі та завдання розбудови України, реалізація стратегії євроінтеграційного розвитку потребують подальшого розвитку і реформування системи державної статистики відповідно до нормативних документів Європейського Союзу та міжнародних стандартів, впровадження уніфікованої статистичної методології, технологій та процедур збирання, обробки, аналізу, збереження і поширення статистичних даних тощо.

Завдання, що стоять перед Україною на сучасному етапі, та ті, які необхідно буде вирішувати у середньостроковій та довгостроковій перспективі, визначають нові вимоги до подальшого розвитку національної статистики. Існуюча статистична система не повною мірою пристосована до сучасних реалій ринкової економіки та демократичного суспільства. Окремі базові методології не відповідають міжнародним стандартам, а статистичні результати не завжди задовольняють потреби користувачів, перш за все, пов'язані із розробкою та ухваленням політичних і економічних рішень. Методи збирання даних не є ефективними, інфраструктура оброблення, збереження й поширення даних морально й фізично застаріла. Крім того, самі міжнародні стандарти в сфері статистики постійно модифікуються та вдосконалюються.

У зв'язку з цим комплексне реформування національної системи органів державної статистики та її найбільш повна адаптація до існуючих міжнародних

стандартів, зокрема статистичних стандартів Європейського Союзу, є головним довгостроковим завданням розвитку статистики в Україні, забезпечення розроблення об'єктивної, якісної, оперативної інформації про стан економіки, соціальної сфери, довкілля та підтримки довіри до офіційної статистики.

Для функціонування на належному рівні і розвитку системи державної статистики, забезпечення широкого кола користувачів актуальною і достовірною статистичною інформацією необхідно мати розвинену інформаційно-обчислювальну систему, яка базується на сучасних програмних та апаратних засобах і використовує новітні інформаційні технології та методи обробки інформації.

Одним з основних та завершальним етапом статистичного спостереження є розповсюдження інформації, в процесі якого кінцевий “статистичний продукт” надається користувачеві. В зв'язку з цим зрозуміло, що задоволення потреб користувачів залежить не тільки від якості самої інформації, але і від того, яким чином і у якому вигляді вона їм надається.

Розуміючи важливість процесу надання інформації, Євростат серед семи рекомендованих критеріїв якості статистики два присвятив саме розповсюдженню інформації. У цих двох критеріях йдеться про своєчасність та точність результатів, що розповсюджуються, а також про доступність та ясність інформації. Під останнім розуміють надання статистичних даних у формі, яка є зручною та адекватною потребам користувачів.

Чотири основних параметри розповсюдження даних визначені також у Спеціальному Стандарті Розповсюдження Даних Міжнародного Валютного Фонду:

- охоплення, періодичність та своєчасність;
- доступність даних для громадськості;
- достовірність розповсюджуваних даних;
- якість розповсюджуваних даних.

Сучасний стан соціально-економічного середовища України потребує докорінних змін у підходах до розповсюдження статистичної інформації.

В умовах ринкових відносин виникає нагальна потреба розроблення нової програми розповсюдження статистичних даних, головним завданням впровадження якої є створення умов – юридичних, економічних, технічних, технологічних, інформаційних, фінансових.

Це окреслює низку проблем, над вирішенням яких необхідно працювати в найближчі роки, а саме:

- активне просування на ринок статистичних даних (інформаційних послуг) у вигляді як традиційних видань (збірники, щорічники), так і нових за змістом та формою статистичних продуктів, зокрема, щорічників на електронних носіях, сайті Держкомстату;
- надання нових за змістом послуг таких, як підбір статистичних даних для окремих користувачів за визначеною ними тематикою;
- організація багатоступеневого доступу до статистичних даних через Інтернет на комерційних умовах;
- побудова мереж статистичної інформації та організація доступу до них за передплатою.

Інформаційні і комунікаційні технології, що базуються на сучасних технічних та програмних засобах, є основою підвищення ефективності і поліпшення якості автоматизованої обробки статистичної інформації. Їх впровадження і використання забезпечить досягнення якості нового рівня інформаційної системи органів державної статистики, що дозволить вирішити питання ефективного і своєчасного забезпечення якісною статистичною інформацією органів державної влади, а також доступу до

результатів обробки та аналізу статистичних даних для широкої громадськості, наукових установ, навчальних закладів й інших користувачів статистичної інформації.

Реформування державної статистики у відповідності з міжнародними стандартами є надзвичайно важливим і актуальним завданням для України. Його реалізація допоможе задовольнити потреби всіх користувачів – урядових установ, бізнесу, громадських організацій, громадян – у якісній статистичній інформації щодо соціально-економічного стану країни та її областей, сприятиме вдосконаленню існуючих методів та підходів до збирання, розроблення, аналізу та поширення статистичної інформації високої якості, адаптації законодавчої бази у галузі статистики до законодавства Європейського Союзу та Принципів офіційної статистики ООН, застосуванню міжнародних стандартів і рекомендацій.

Виконання цих завдань підвищить потенціал Міністерства економіки у забезпеченні надійного короткострокового та середньострокового економічного прогнозування, що сприятиме прийняттю виважених рішень органами виконавчої влади стосовно фундаментальних проблем економічної політики України, що набуває особливого значення в умовах економічної кризи.

Список літератури

1. www.zakon1.rada.gov.ua.
2. www.ukrstat.gov.ua.
3. www.zakon.rada.gov.ua.
4. www.ukrstat.gov.ua.

В статье рассмотрены внутренние и внешние факторы, которые определяют современное состояние государственной статистики Украины. Охарактеризованы направления реформирования статистической системы в соответствии с требованиями сегодняшнего дня и гармонизацией с международными стандартами.

Internal and external factors which determine the modern state of state statistics of Ukraine are considered in the article. Directions of reformation of the statistical system are described in accordance with the requirements of today and harmonization with international standards.

УДК 657

О.М. Гай, доц., канд. екон. наук, В.Г. Крячко, канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Сучасні проблеми інформаційного забезпечення макроекономічного аналізу

У статті розглянуто теоретичні та практичні аспекти розвитку статистики національної економіки. Охарактеризовано напрями розвитку статистики підприємств як важливої складової інформаційного забезпечення макроекономічного аналізу.

макроекономічний аналіз, система національних рахунків, інформаційне забезпечення, статистика підприємств

Сучасний стан економіки України характеризується нестабільністю економічних відносин, нестійкістю грошово-кредитної системи і недостатністю законодавчого